

Muzeum w Mrągowie

– ze zbiorami dotyczącymi historii miasta i okolic.

ul. Ratuszowa 5, 11-700 Mrągowo
kierownik:
Alina Wierzbicka
(0-89) 741-28-12

Spotkanie z przyrodą Warmii i Mazur

Wystawa „Spotkanie z przyrodą Warmii i Mazur” przybliży piękno i bogactwo przyrody regionu. Na ekspozycji przedstawiono wybranych przedstawicieli świata roślin (okazy zielnikowe) oraz zwierząt (ssaki, ptaki, ryby). Zwierzęta najliczniej reprezentowane są przez ptaki, wśród nich gatunki wodno-błotne, związane w sposób szczególny z Krainą Tysiąca Jezior, np.: łabędzie, kormorany, czaple, bociany, perkozy, kaczki. Ssaki reprezentują między innymi: lis, jenot, zające i, coraz liczniejsze, daniela. Spośród ryb na szczególną uwagę zasługuje potężny, ważący 40 kilogramów sum, złowiony w jeziorze Mamry w 1974 roku. Interesujące są także inne gatunki, jak: miętus, węgorz, okoń. Ważną częścią wystawy jest kilkadziesiąt barwnych fotogramów przedstawiających osobliwości przyrody Warmii i Mazur. Zdjęcia wykonane są w większości przez znanych w kraju profesjonalnych fotografików, między innymi: Ryszarda Czerwińskiego, Andrzeja Stachurskiego, Tomasza i Grzegorza Kłosowskich, Ireneusza Dziugiela, Włodzimierza Łapińskiego. Prezentują one krajobraz regionu, rzadkie, ginące i osobliwe gatunki roślin i zwierząt, a także obiekty chronione – rezerваты i pomniki przyrody.

Z dziejów Mrągowo i okolic

Wystawa historyczna zatytułowana „Z dziejów Mrągowo i okolic” stanowi kontynuację wystawy archeologicznej poprzez prezentowanie zabytków dotyczących bliższych współczesności dziejów naszego miasta. Naturalną koleją rzeczy z wieków bardziej odległych zachowało się mniej materialnych dowodów życia i działalności ludności zamieszkującej ziemię mrągową. Dlatego też wystawa, przyjmując jako punkt wyjścia kalendarium z dziejów miasta, nie wszystkie jego punkty będzie mogła udokumentować zabytkami. Na wystawie znajdują się zarówno stare mapy z różnych okresów historycznych, dokumenty, zdjęcia, przedmioty związane z ważnymi wydarzeniami historycznymi lub osobami, które odegrały znaczącą rolę dla miasta lub regionu, jak też pamiątki z pierwszych lat powojennych, kiedy to kształtowały się fundamenty dzisiejszego miasta Mrągowo. Ekspozowane przedmioty pochodzą głównie z zasobów Wojewódzkiego Archiwum Państwowego oraz ze zbiorów mrągowskiego muzeum. Do pełnego zobrazowania prezentowanych tematów wykorzystane zostaną materiały wypożyczone z innych muzeów i placówek naukowych, a także ze zbiorów prywatnych. Wśród zabytków szczególnie ciekawych wyróżnić należy: portret K. C. Mrongowiusza, oryginalne pieczęcie miejskie z XVII i XVIII w., stare księgi parafialne, monety miejskie, panoramę miasta z początku naszego wieku. Ekspozycję uzupełniają barwne fotogramy ciekawszych zabytków Mrągowo.

Okolice Mrągowa w pradziejach

Wystawa poświęcona jest rejonowi Mrągowa od starożytności po wczesne średniowiecze. Zabytki zgromadzone na niej prezentują poszczególne etapy w rozwoju społeczno-gospodarczym ludności zamieszkującej te tereny.

Pierwsze ślady pobytu gromad ludzkich w pasie Pojezierza Mazurskiego pojawiły się w okresie około 10 tys. lat p.n.e. Najstarszym zabytkiem znalezionym w okolicach Mrągowa jest zdobiony grot z rogu łosia z rejonu jeziora koło Piecek (około 10 tys. lat p.n.e.). Najwięcej znalezisk pochodzi ze środkowej epoki kamienia (ok. 8 tys. lat p.n.e.). Było to zapewne związane z ociepleniem się klimatu, a tym samym z dogodniejszymi warunkami bytowymi. Z chwilą rozprzestrzenienia się lasów musiały zaniknąć łowy na zwierzęta żyjące stadnie. Tereny Mrągowa penetrowane były wówczas przez łowców i myśliwych. Pozostałością po ich obecności są narzędzia wykonane z poroża reniferów, rogów tura, łosia, kości niedźwiedzia oraz kamienia i krzemienia (m.in. harpun z Wojnowa, siekierka rogowa z rzeki Krutyni).

Około 4 tys. lat p.n.e. w rejon Mrągowa przybywają ludy, które osiedlają się tutaj na stałe. Reprezentują nowy typ gospodarki opartej na uprawie ziemi i hodowli zwierząt. Następuje ciągły postęp w wyrobie i wypale naczyń glinianych.

Pojawienie się i rozpowszechnienie nowego surowca jakim był brąz, wyznacza kolejny etap w rozwoju grup ludzkich w okolicach Mrągowa. Stąd epoka nazywana jest epoką brązu (ok. 1 700 lat p.n.e.). Pojawiają się pierwsze wyroby z brązu. Z czasem umacnia się gospodarka rolna i hodowlana oraz upowszechniają się nowe zwyczaje w sferze duchowej. Wyrazem nowych wierzeń była kremacja zmarłych. Szczątki kostne spalone na stosie zsypywano do popielnic (np. cmentarzysko w Pustnikach). Zabytkami z tego czasu z okolic Mrągowa są m.in.: czekan brązowy z Popielna nad jeziorem Śniardwy oraz siekierki brązowe z Cierpięt, Rybna i Woźnic.

Od około V wieku p.n.e. na omawianym obszarze zwiększa się znacznie liczba punktów osadniczych. Wspólną cechą tych osad było z reguły obronne usytuowanie w niedostępnych, trudnych do zdobycia miejscach. Osady takie odkryto w miejscowościach Maradki i Rybno. Do najciekawszych odkryć należy osada nawodna ulokowana przy brzegu jeziora Piłakno. Obok charakterystycznych dla tego typu osiedli obronnych w okolicach Mrągowa znajdują się nowe formy cmentarzysk. Reprezentują je sztucznie usypane kopce ziemne zwane kurhanami. Kryły one wewnątrz kamiennie-ziemnej konstrukcji popielnice, umieszczone na bruku kamiennym. Takie cmentarzyska znaleziono w Gielądzie, Głodowie, Jędrychowie, Warpunach. Wykształciła się wówczas nowa kultura zwana kulturą kurhanów zachodniobałtyjskich (od ok. 500 roku p.n.e. do początków n.e.), będąca odzwierciedleniem długotrwałych procesów osadniczych w rejonie Bałtyku.

W początkach naszej ery (lata od 0-400 n.e.) na ujednoczonym już terenie kultury bałtyjskiej nastąpiły dalsze przemiany osadniczo-gospodarcze. Związane to było z nową umiejętnością wyrobu narzędzi z żelaza. Doskonalsze od poprzednio używanych pozwalały na intensywniejszy rozwój rzemiosła i rolnictwa. Wykształcił się nowy układ społeczny. Tworzyły się społeczne więzi wspólnot terytorialnych, załączków plemion. Z tego czasu pochodzą cmentarzyska ciałopalne z bogatym wyposażeniem w przedmioty wykonane ze srebra, żelaza, szkła, bursztynu. Były to: zapinki, szpile, sprzączki, pierścionki, naszyjniki, paciorki, groty oszczepów, ostrogi i inne. Cmentarzyska odkryto między innymi w Babiętach, Mojtynach, Macharach, Brejdynach, Dłużku, Gaśiorze, Koczku, Muntowie, Zyzdroju. Elementem charakterystycznym cmentarzysk mrągowskich jest występowanie monet brązowych i srebrnych z II i III w. n.e. Odkryto je w Koczku, Lasowcu, Macharach, Mojtynach. Niezwykle interesującą cechą obrządku pogrzebowego są pochówki koni. Zwyczaj ten stosowany był przez ludność zamieszkującą teren bałtyjski. Konie chowano razem z piękną i bogatą uprzężą. Odkryto je między innymi w Wólce Prusinowskiej i Kosewie.

W V w. n.e. zanikają oddziaływania Imperium Rzymskiego i jego prowincji, a na terenie Pojezierza Mazurskiego pojawiają się importy nadczarnomorskie. Dowodzą tego materiały archeologiczne z tego czasu, znalezione w powiecie mrągowskim. Plemię Galindów zamieszkujące te tereny już w pierwszych wiekach naszej ery miało skryształizowaną gospodarkę rolno-hodowlaną i wykształciło więzi społeczne. Wyrazem walk międzyplemiennych były zapewne nowo zakładane grody obronne, m.in. Szestno, Nowe Bagienice, Majcz Mały, Młynik, Pustniki. Grody usytuowane z zasady obronnie, umacniano dodatkowo wałami ziemnymi i palisadami. Grodziska były siedzibami ówczesnych przedstawicieli sprawujących władzę w najbliższym terenie. U podnóża lub w ich pobliżu powstawały osady rolników, rzemieślników, kupców. Na ślady osadnictwa wczesnośredniowiecznego natrafiono w miejscowościach: Lipowo, Dłużec, Surmówka, Boże. Cmentarzyska z tego okresu odkryto w Brejdynach, Łuknajnie.

Ernst Wiechert (1887-1950)

W zabytkowym budynku przylegającym do ratusza (zwanym Wartownią Bośniaków) można zwiedzać wystawę poświęconą twórczości Ernsta Wiecherta - wielkiego człowieka, pisarza i humanisty. Ernst Wiechert urodził się 18.05.1887 r. w leśniczówce Pierśławek, położonej kilkanaście kilometrów od Mrągowa. Dzieciństwo i młodość spędził na Mazurach, co

znalazło odbicie w jego twórczości. Po ukończeniu gimnazjum w Królewcu studiował na tamtejszym uniwersytecie przyrodoznawstwo, filozofię, filologię angielską i germańską. W 1933 r. zamieszkał w Ambach i poświęcił się całkowicie literaturze. W 1938 r. za krytykę hitleryzmu został osadzony w więzieniu w Monachium, a następnie przewieziony do obozu koncentracyjnego w Buchenwaldzie. Po uwolnieniu opisał swoje przeżycia obozowe. Po wojnie opuścił Niemcy i osiadł w Szwajcarii, gdzie zmarł w 1950 r. Twierdził, że w jego żyłach płynie krew germańska, słowiańska i romańska. Był autorem 13 powieści, ok. 50 nowel i opowiadań, 4 sztuk teatralnych, 3 tomów wspomnień, 40 baśni oraz wielu wierszy i przemówień. W swoich utworach propagował proste, skromne życie w bliskim związku z naturą. W Wartowni Bośniaków można przeżyć chwilę zadumy słuchając kasyty z wierszami Ernsta Wiecherta w interpretacji aktora, Tadeusza Madei (zarówno w wersji niemieckiej, jak też w tłumaczeniu polskim).

**Muzeum zaprasza codziennie oprócz poniedziałków
w godzinach 9.00 - 17.00**

http://www.muzeum.olsztyn.pl/oddzialy/oddzialy_pliki/mragowo/mrag.htm

Skontaktuj się z nami
Tel.: **089-527-95-96**
Faks: **527-20-39**
E-mail: zamek@muzeum.olsztyn.pl